

“PASS THE CHEESECAKE!” – WHY DO WE EAT DAIRY ON SHAVUOT?

www.rabbidunner.com

1. REMA O.C. 494:3 – CODIFYING THE CUSTOM TO EAT DAIRY ON SHAVUOT

נוהגין בכל מקום לאכול מאכלי חלב ביום ראשון של שבועות ונראה לי הטעם שהוא כמו השני תבשילין שלוקחין בליל פסח זכר לפסח וזכר לחגיגה כן אוכלים מאכל חלב ואח"כ מאכל בשר וצריכין להביא עמהם בי לחם על השלחן שהוא במקום המזבח ויש בזה זכרון לשני הלחם שהיו מקריבין ביום הבכורים :

There is a **custom** to eat dairy food **on the first day of Shavuot**. It seems to me that the reason is that it is **similar to the two foods that are used on the night of Pesach as a reminder of the Pesach offering and the Chagiga offering** – in the same way [on Shavuot] we eat dairy food followed by meat food, and therefore need to bring two loaves onto the table, which reminds us of the Mizbeach, and we do this **to remind us of the two loaves that were brought on "the day of the Bikkurim."**

2. MISHNA BERURA (OC 494) – REMINDS US WHAT HAPPENED AFTER THE JEWS RECEIVED THE TORAH

מאכלי חלב: ... ואני שמעתי עוד בשם גדול אחד שאמר טעם נכון לזה כי בעת שעמדו על הר סיני וקבלו התורה כי בעשרת הדברות נתגלה להם עי"ז כל חלקי התורה כמו שכתב רב סעדיה גאון שבעשרת הדברות כלולה כל התורה וירדו מן ההר לביתם לא מצאו מה לאכול תיכף כ"א מאכלי חלב כי לבשר צריך הכנה רבה לשחוט בסכין בדוק כאשר צוה ה' ולנקר חוטי החלב והדם ולהדיח ולמלוח ולבשל בכלים חדשים כי הכלים שהיו להם מקודם שבישלו בהם באותו מעלי"ע נאסרו להם ע"כ בחרו להם לפי שעה מאכלי חלב ואנו עושין זכר לזה :

Dairy Foods: ... I also heard in the name of a great person who gave a good reason for [eating dairy foods] – when the Children of Israel stood at Mount Sinai and received the Torah, when the Ten Commandments were revealed, through which every other part of the Torah was revealed to them... they went down from the mountain to their homes and found nothing that they could immediately eat except for dairy foods, as had they wanted meat they would have needed too much preparation in order to slaughter with a properly sharpened knife as God had commanded, and to clean out the forbidden fats and blood, and to rinse and salt [the meat]. Also, they would have needed to cook in new vessels because the pots they used regularly were used to cook meat, and now they discovered these were not kosher, as they had been used in the last 24 hours, so their old pots were forbidden to them. Therefore, they chose to eat dairy foods so that they could eat immediately, and we do the same thing as a commemoration [of what happened then].

ביום ראשון: גם נוהגין בקצת מקומות לאכול דבש וחלב מפני התורה שנמשלה לדבש וחלב כמש"כ דבש וחלב תחת לשונך וגו' :

“On the first day” - In some places there is also a custom to eat **honey and milk** because the Torah is likened to them, as it says (Songs. 4:11) **דָּבַשׁ וְחֵלֶב תַּחַת לְשׁוֹנְךָ** – “honey and milk under your tongue...”

כמו השני תבשילין וכו' כן אוכלים וכו' - ר"ל כשם שבפסח עושין זכר לקרבן כן אנו צריכין לעשות בשבועות זכר לשתי הלחם שהיו מביאין וע"כ אוכלים מאכלי חלב ואח"כ מאכל בשר וצריכין להביא עמהם שתי לחמים דאסור לאכול בשר וחלב מלחם אחד ויש בזה זכרון לשתי הלחם :

“Like the two cooked foods” - What this means to say is that on Passover we have a reminder on our Seder Plate [the bone], and we do the same on Shavuot by remembering the "Shte Halechem" that was brought, and for this reason we eat a dairy meal first, and afterwards we eat a meat meal, and we need to bring 2 different loaves because it is forbidden to eat milk and meat together with the same bread. This [use of two separate loaves] serves as our reminder of the "Shte Halechem" offering.

3. MAGEN AVRAHAM (OC 494:6) – A KABBALISTIC REASON FOR DAIRY ON SHAVUOT

יש הרבה טעמים ומ"כ הטעם דאיתא בזוהר שאותן ז' שבועות היו לישראל שבעה נקיים דוגמת אשה המיטהרת מנדתה וידוע שדם נעכר ונעשה חלב, והיינו מדין לרחמים...

There are many reasons for eating dairy, I will cite the reason written in the Zohar. The previous seven weeks were in parallel to the seven clean days counted by a woman before immersing in the mikvah; we know that blood turns into milk, and this is parallel to the movement from judgement to mercy...

4. SHABBAT 86B – THE TORAH WAS GIVEN ON SHABBAT

...דכולי עלמא בשבת ניתנה תורה לישראל כתיב הכא (שמות כ, ז) "זכור את יום השבת לקדשו" וכתוב התם (שמות יג, ג) "ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה" מה להלן בעצומו של יום אף כאן בעצומו של יום.

...everyone agrees that the Torah was given to the Jewish people on Shabbat, as it is written in the Ten Commandments: "Remember the Shabbat day to keep it holy" (Exodus 20:8), and it is written there: "And Moses said to the people: Remember this day, on which you came out from Egypt, out of the house of bondage, for by strength of hand the Lord brought you out from this place; there shall be no leaven eaten" (Exodus 13:3). Just as there, the mitzva of remembering was commanded on the exact day of the Exodus [i.e. on the day it happened], so too the mitzva of remembering here was commanded specifically on the Shabbat day [i.e. which was the same day this commandment was given].

5. SANHEDRIN 56B – SHABBAT LAWS WERE GIVEN BEFORE THE REVELATION AT SINAI

דיני בני נח איפקוד? והתניא, עשר מצות נצטוו ישראל במרה. שבע שקיבלו עליהן בני נח, והוסיפו עליהן דינין ושבת וכיבוד אב ואם?

Is it true that the descendants of Noah are commanded to establish a judiciary? Was it not taught in a Beraita: In Marah, the Jewish people were commanded to observe ten mitzvot. Seven that the descendants of Noah had accepted upon themselves, and God added the following extra mitzvot: Judiciary, Shabbat, and honoring one's father and mother?

דינין דכתיב (שמות טו, כה) "שם שם לו חוק ומשפט".
שבת וכיבוד אב ואם דכתיב (דברים ה, יא) "כאשר צוך ה' אלהיך" ואמר רב יהודה "כאשר צוך" -- במרה.

Judiciary [was given at Marah], as it is written: "There He made for them a statute and an ordinance" (Ex. 15:25). Shabbat and honoring one's father and mother were given at Marah, as it is written [in the Ten Commandments: "Observe the day of Shabbat to keep it holy,] as the Lord your God commanded you" (Deut. 5:11), [and similarly: "Honor your father and your mother, as the Lord your God commanded you" (Deut. 5:16). The phrase "as the Lord your God commanded you" indicates that they had already been commanded to observe these mitzvot previously]. And Rav Yehuda says: "As the Lord your God commanded you" – [they were already given these commandments] in Marah.

6. 'SUKKAT DAVID' ON YOMIM TOVIM – HOW COULD THEY COOK ON SHABBAT?

(Author: Rabbi Dovid Kviat (1920-2009), Rosh Yeshiva, Mir Yeshiva, Brooklyn N.Y.; rabbi of Agudas Yisroel Synagogue, 18th Ave, Boro Park. Survived the Holocaust with Mir Yeshiva via Shanghai, China)

אבל צ"ב מה כתב שאכלו מאכלי חלב משום שהיה צריך למאכלי בשר הכנה רבה. הלא אמרו חז"ל "הכל מודים דבשבת ניתנה תורה". וא"כ גם בלי ההכנה רבה לא היו יכולים לשחוט ולבשל הבשר וכו', שהרי אסור לעשות מלאכה בשבת. ועוד דמצות שבת היה אסור להם אף מקודם מ"ת, דהלא כבר נצטוו על השבת במרה.

7. R. AHRON YEHUDA LEIB STEINMAN AYELET HASHACHAR – HOW COULD THEY KNOW THE LAWS?

ולטעם זה משמע שכבר ביום דמתן תורה הם ידעו שאסור לאכול בשר בלי שחיטה. וצ"ב, דאפילו אם נאמר שהקב"ה למד עם משה רבינו את כל התורה במעמד הר סיני, מ"מ משה רבינו לא הספיק ללמד את כל התורה באותו זמן לכל ישראל. ומהיכן ידעו דינים אלו? ואולי משה למדם תחילה את ההלכות שהוצרכו למעשה מיד, ובעצם הפירוש שהביא המ"ב צ"ב דהא בהיותם במדבר הם אכלו מן ולא הוצרכו לבשר או חלב.

8. R. AVRAHAM MORDECHAI ALTER ("IMREI EMES") – HOW COULD THEY EAT DAIRY? IT WAS FORBIDDEN! (cited by his youngest son R. Pinchas Menachem Alter, Gerrer Rebbe, a.k.a. P'nei Menachem 1926-1996)

במפרשים איתא טעם להא שנוהגים לאכול בחג השבועות מאכלי חלב היות ובני ישראל שמעו במתן תורה לראשונה את דיני שחיטה וכד' ולא היו להם סכינים מוכנים לשחוט כהלכה ולאכול בשר, והיו מוכרחים לאכול אז מאכלי חלב ולכן ג"כ היום המנהג כן, ע"כ.

והקשה אדמו"ר זצ"ל, דהנה בגמ' בכורות (ו' ע"ב) אי' דבלא קרא דכתיב (שמות ג, ח) ארץ זבת חלב ודבש וגו' הו"א דחלב אסור לבניי מטעם יוצא מן החי, ורק כיון שהתורה תולה את שבת א"י בחלב מוכח דשרי ע"ש בגמ'. אי"כ מבואר לפי"ז דבאמת קודם מ"ת קודם שניתן הפסוק הנ"ל לבני ישראל היה חלב אסור לנו וא"כ קשה לפי המבואר בגמ' (שבת פ"ו, ע"ב) שלכולא עלמא בשבת ניתנה תורה ע"ש וא"כ בין השמשות של אותה שבת הרי היה אסור לב"י לאכול חלב כיון שעוד לא ניתנה להם התורה בה כתוב ארץ זבת חלב ודבש וגו'. וא"כ היה חלב אסור להם משום יוצא מן החי, וקי"ל דמגו דאיתקצאי לבין השמשות איתקצאי לכולי יומא. וא"כ באותה שבת של מ"ת היה עדיין אסור לבניי לאכול מאכלי חלב כיון שבבין השמשות של אותה שבת היו מאכלים אלו אסורים להם, וקשה הטעם הנ"ל.

9. "MOADIM UZMANIM" R. MOSHE SHTERNBUCH – EATING DAIRY WAS A NOVELTY

ומרגלא בפומי טעם אחר למנהג אכילת מאכלי חלב [בחג השבועות] ע"פ הגמ' בכורות (ו, ע"ב) דס"ד דחלב אסור משום אבר מן החי קמ"ל מקרא דשרי. וי"ל שלפני מתן תורה באמת היה אסור החלב משום אבר מן החי, ורק במתן תורה הוא דהותר להם החלב ע"כ חביבה להם אכילת חלב, ולכן נוהגין לאכול מאכלי חלב.

10. SHITA MEKUBETZET – ARE BNEI NOACH PERMITTED TO EAT DAIRY?

וא"ת, אמאי לא ילפינן מדכתיב גבי אברהם ויקח חמאה וחלב ובן הבקר וגו' ובודאי לא האכילם איסור דקיים אברהם אבינו כל התורה כולה. ואומר ר"י ז"ל דהוי סבור שהם בני נח ולא נצטוו על כן, כי אין זה משבעה מצוות בני נח שקיבלו עליהם. ואף בירושלמי משמע דאכלו בשר בחלב, דקאמר שאמר להם הקב"ה כשבקשו שתנתן להם התורה, אין אתם ראויים לקבלה, שמיד שתינוק בא מבית הספר מביאין לו חלב ואוכל מביאין לו בשר ונוטל ידיו, אבל אתם אכלתם בשר בחלב כדכתיב ויקח חמאה וחלב.

11. MIDRASH TEHILLIM - THE SEPARATION OF DAIRY & MEAT IS A DEFINING MITZVA

וכיון שעלה משה ולא ירד, עשו ישראל אותו מעשה, ונשתברו הלוחות, שמחו מלאכי השרת, ואמרו עכשיו תחזור התורה אלינו, וכשעלה משה לקבלה פעם שניה, אמרו מלאכי השרת רבונו של עולם והלא אתמול עברו

עליה, שכתבת בה לא יהיה לך אלהים אחרים (שמות כ ג), אמר להם הקב"ה בכל יום הייתם קטיגורין ביני לבין ישראל, לא אתם כשירדתם אצל אברהם אכלתם בשר בחלב, שנאמר ויקח חמאה וחלב וכן הבקר וגוי ויאכלו (בראשית יח ח), ותינוק שלהם כשהוא בא מבית רבו, ואמו נותנת לו פת ובשר וגבינה לאכול, והוא אומר לה, היום למדני רבי, לא תבשל גדי בחלב אמו (שמות לד כו), לא מצאו לו מענה.

12. RAV ELYASHIV – MILK IS NOT REALLY "EIVER MIN HACHAI" (REFUTES CONCERNS OF IMREI EMES)

מה שנתבאר כאן שיש איסור בחלב דיוצא מן החי אין הכוונה לאיסור אבר מן החי אלא הכוונה דכיון דהוא יוצא מן החי הוה ליה ליאסור מדין יוצא מהאיסור, ודין יוצא מהאיסור אינו כאיסור עצמו ממש דמפורש הוא ברמב"ם [פ"ג ממאכ"א ה"ו], אע"פ שחלב בהמה טמאה וכו' אסורין מן התורה אין לוקין עליהן שנא' מבשרם לא תאכלו על הבשר הוא לוקה ואינו לוקה על הביצה ועל החלב, והרי האוכל אותן כאוכל חצי שיעור שהוא אסור מן התורה ואינו לוקה ובהבא ניחא דברי השיטמ"ק דתירץ דבני נח היו והיה קודם מתן תורה לכן מותר היה לו לתת להם, דאין איסור יוצא מן החי לבן נח, דלא איירי כאן באיסור אבר מן החי, דאין על חלב דין אבר מן החי ולא בשר מן החי.

13. BEIT HALEVI – A DEMONSTRATION OF OUR DEDICATION TO MITZVOT

וזהו הענין שנוהגין בעצרת לאכול מאכל חלב, ועיקר הכוונה בזה דביו"ט מצוה לאכול בשר ד"אין שמחה אלא בבשר" ובעצרת אוכלין גם חלב מקודם כדי לקיים ההבדל והזריזות שיש בין אוכל חלב לבשר ... ועיין במדרש תהלים (מזמור ח) על פסוק מפי עוללים ויונקים יסדת עוז וע"ש שמסדר הויכוח של המלאכים על נתינת התורה ולבסוף אמר וז"ל אמר הקב"ה והלא אתם כשירדתם אצל אברהם אכלתם בשר בחלב שנאמר (בראשית יח) "ויקח חמאה וחלב וכן הבקר אשר עשה", ותינוק שלהם כשבא מבית הסופר ואמו נותנת לו פת ובשר וחלב ואומר היום לימדני רבי "לא תבשל גדי בחלב אמו". הרי דבזריזות זו שזהירים מתערובת של בשר בחלב זכו לקבל התורה. ומכאן יצא המנהג לאכול חלב כדי להראות הזריזות וההרחקה שבין אכילה זו לאכילת הבשר ולא כמו שעשו המלאכים שאכלו תיכף זה אחר זה...

להבין הענין דהמלאכים ביקשו שיתן להם התורה. וכי ס"ד שהם יקיימו המצות שבה והרי רובם הם תלויים בגוף? רק הענין דהתורה נחלקת לשנים: שבכתב ושבע"פ. ועיקר השבע"פ הוא הכללים והמדות שהתורה נדרשת בהן וע"י הכללים והמידות מתפרשת התורה שבכתב ונתחדש בה חידושי דינים ופרטים לאין סוף, וארוכה מארץ מידה... והתורה ניתנה לישראל שיהיו הם דורשים אותה וכפי שהם מסכימים ע"פ הכללים כן הוא האמת וכמו שאמרו בב"מ (דף נט) "לא בשמים היא", רק היא כמו שמסכימים ב"ד שבזה העולם. וזהו שרצו המלאכים וביקשו שיתן להם התורה ולא להאדם ויהיה האמת כמו שהם ידרשו... ובזה יש לישוב מה שהקשה המג"א (ר"ס תצ"ד) היאך אומרים בשבועות "זמן מתן תורתנו" והרי קיי"ל דבשבעה לחודש ניתנה התורה, רק הענין דהכתוב אומר (שמות יט) וקדשתם היום ומחר ומשה רבינו הוסיף יום אחד מדעתו דדרש היום כמחר כדאיתא במס' שבת (דף פ"ז) והסכים הקב"ה על ידו דלא ירדה שכינה עד למחר. ונמצא דזאת המתנה שהתורה ניתנה לישראל וכפי שידרשו כן יהיה האמת. היה בשש בסינן מה דלא ירדה עדיין באותו יום השכינה. וזהו שנקרא "מתן תורה" שניתנה להם התורה במתנה, ובשביעי היה קבלת התורה שקיבלו אותה ישראל ומתן תורה היה בששי.

וזהו שאומרים "מתן תורתנו" ולא "מתן תורה" דתורתנו הפירוש שנעשית שלנו, והיא התורה שבע"פ והדרשות שנקראת על שם ישראל... ועל ענין זה תיקנו חכמים שתי ברכות על התורה בעת קריאת התורה ברבים, אחת קודם שקורא בספר תורה והיא אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, והוא על תורה שבכתב, ואחר שמסיים קריאתו בכתב תיקנו לומר אשר נתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו והיא הברכה על תורה שבע"פ שמסרה לנו שיהיה האמת בהתורה כפי אשר יאמרו החכמים...